

ÍNDEX

PÀG.

<u>3</u>	1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS
<u>3</u>	1.1. Propòsit i enfocament
<u>4</u>	1.2. Competències bàsiques i relacions curriculars
<u>6</u>	1.3. Drets a treballar
<u>6</u>	1.4. Marc legal relacionat
<u>9</u>	2. LA PEL·LÍCULA
<u>9</u>	2.1. Fitxa tècnica breu
<u>9</u>	2.2. Sinopsi de l'argument
<u>10</u>	2.3. Relacions entre pel·lícula, drets i competències bàsiques
<u>10</u>	2.3.1. Els drets vulnerats
<u>10</u>	2.3.2. L'entorn proper i la seva conservació
<u>11</u>	2.3.3. Entorns naturals i humanitzats. L'impacte de l'activitat humana en el paisatge
<u>11</u>	2.3.4. Elements bàsics de l'estructura econòmica i de l'organització social i política
<u>12</u>	2.3.5. Les persones i la salut
<u>14</u>	3. PROPOSTA PEDAGÒGICA
<u>14</u>	3.1. Plantejament general
<u>14</u>	3.2. Per anar al cinema
<u>16</u>	3.3. Del cinema a l'aula
<u>19</u>	3.4. De l'aula al món
<u>19</u>	3.5. Recull de creacions escolars
<u>19</u>	3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat
<u>20</u>	4. MATERIAL COMPLEMENTARI
<u>20</u>	4.1. Enllaços d'interès
<u>20</u>	4.2. Bibliografia i filmografia

1. CICLE DE CINEMA DELS DRETS DELS INFANTS

1.1. Propòsit i enfocament

La salut de les persones està clarament relacionada amb els hàbits nutricionals i la qualitat dels aliments, i amb evitar la ingestió de substàncies tòxiques per al cos humà. És molt important que infants i adolescents despleguin aquests coneixements i tinguin cura de la seva alimentació quotidiana.

Amb el títol **A Barcelona, vida sana i sostenible**, el Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI) de l'Ajuntament de Barcelona proposa una reflexió sobre els forts vincles entre la salut i una alimentació sostenible, a base de productes de proximitat i de qualitat. La intenció és acompanyar la infància i l'adolescència de Barcelona a prendre consciència de la importància que tenen els hàbits alimentaris per a una vida saludable. Per impulsar-ho, vol contribuir que infants i adolescents siguin coneixedors del valor nutritiu de tot allò que mengen.

L'edició 2021-22 del CCDI ofereix recursos per conèixer i debatre els drets dels infants vinculats a l'**alimentació sana i sostenible** dels nens i les nenes, i els nois i les noies de la ciutat. Ho fa partint de la legislació actual: Declaració Universal dels Drets Humans, Convenció sobre els Drets de l'Infant, Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, i Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona. Des del 2015, l'Ajuntament de Barcelona està adherit al [Pacte de política alimentària urbana de Milà](#). Aquest 2021 exerceix de Capital Mundial de l'Alimentació Sostenible i porta als centres educatius de la ciutat els recursos necessaris per difondre i afavorir hàbits alimentaris saludables i prou equilibrats, sobretot entre infants i adolescents.

En el cas de cicle mitjà, la pel·lícula escollida és **Bichos. Una aventura en miniatura**. Les llagostes tenen esclavitzada la colònia de formigues que protagonitza el film. Els exigeixen la meitat de la collita que recullen al final de l'estiu per passar tot l'hivern, i posen en perill la seva supervivència. La jove formiga Flik, ingènua i fantasiosa, va a trobar una colla d'insectes que les ajudi a foragitar les llagostes. Les formigues hauran d'aprendre a fer-se valer.

El recorregut pedagògic va de l'aula al cinema, del cinema a l'aula i de l'aula a la vida quotidiana i a l'entorn dels nens i les nenes. Per facilitar-lo, el [web](#) disposa dels materials didàctics, les creacions de l'alumnat, i la informació sobre les sessions familiars, d'adolescents, i per a entitats socioeducatives i de lleure educatiu.

El **Cicle de Cinema dels Drets dels Infants (CCDI)** és un programa educatiu que promou el Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona, engegat l'any 2000 en col·laboració amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

L'edició **2021-22** del CCDI ofereix recursos per treballar a l'aula els **drets dels infants** vinculats a l'**alimentació sana i sostenible**.

1.2. Competències bàsiques i relacions curriculars

1. Competència social i ciutadana

- Valoració del joc com a mitjà de relació, de divertiment i d'ús del temps de lleure, i com a element de la realitat social i cultural.
- Valoració i acceptació de la pròpia realitat corporal i la dels altres.
- Identificació de les manifestacions culturals com a eines de cohesió social, i reconeixement dels drets i deures de la ciutadania.
- Acceptació positiva de l'altre i de la diversitat lingüística, cultural i de gènere, respectant les diferències amb una actitud receptiva.
- Foment del pensament autònom, l'actuació de forma coherent, la convivència i la responsabilitat ciutadana en un món global.

2. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria

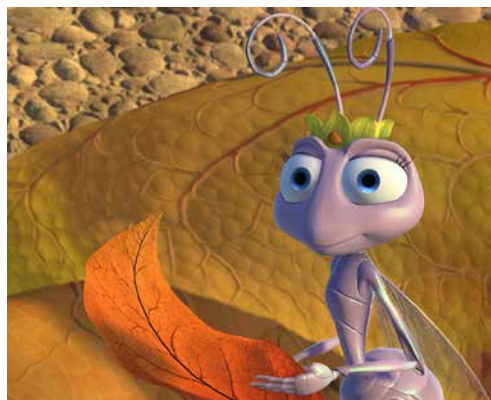
- Consolidació de l'autoconeixement, l'autoestima i la capacitat d'autocrítica mitjançant el desplegament de diverses activitats.
- Expressió de sensacions i emocions personals, així com respecte davant de les dels altres. Manifestació d'empatia.
- Identificació i justificació d'hàbits d'higiene, de descans, d'exercici físic i d'alimentació variada i equilibrada per a una vida saludable.
- Reconeixement de situacions que poden comportar risc.

3. Competència d'aprendre a aprendre

- Foment del treball en grup mostrant una actitud de cooperació i participació responsable, acceptant les idees i aportacions dels i les altres amb respecte i tolerància.
- Promoció de la participació activa en els diàlegs o debats, aportant i defensant idees pròpies amb arguments raonats.
- Formulació de propostes d'activitats creatives en la gestió dels temps de lleure i implicació en la presa de decisions del grup.
- Identificació dels canvis en les persones al llarg del temps i de les diferents etapes personals. Ús de tècniques de registre i representació de la història pròpia i del passat familiar proper.
- Participació en la creació i interpretació de situacions que suposin comunicació corporal.

4. Competència digital

- Desplegament de cert domini dels dispositius digitals i les seves funcions bàsiques d'acord amb les tasques a realitzar.
- Utilització de diverses fonts i entorns digitals de forma individual o col·laborativa.

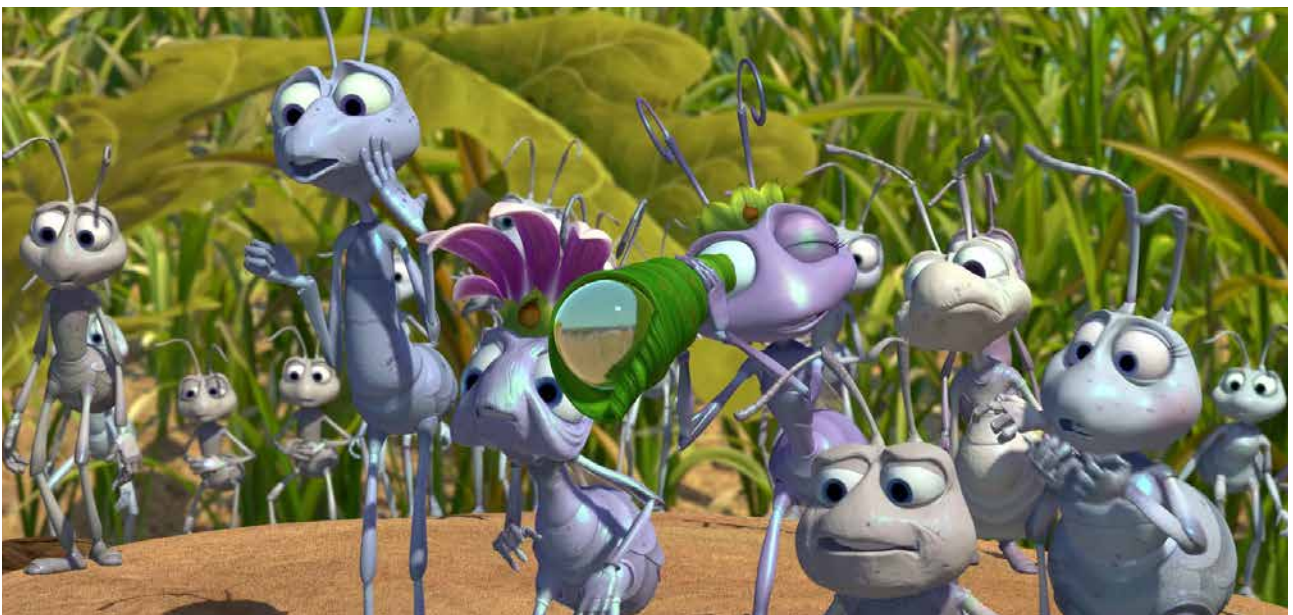
1. Competència social i ciutadana.
2. Competència d'autonomia, iniciativa personal i emprenedoria.
3. Competència d'aprendre a aprendre.
4. Competència digital.
5. Competència comunicativa lingüística i audiovisual.
6. Competència artística i cultural.

5. Competència comunicativa lingüística i audiovisual

- Lectura, anàlisi i reconeixement dels elements clau de la narració i de relats audiovisuals adequats a l'edat.
- Exploració i diàleg entorn al que les imatges, les produccions audiovisuals i els objectes poden explicar del món i de nosaltres mateixos.
- Capacitat d'expressió, interpretació i comunicació mitjançant processos creatius amb diferents suports i formats.
- Elaboració de missatges creatius i crítics mitjançant associacions d'imatges, i d'imatges i sons. Possibilitat d'associació amb textos escrits.
- Sentit crític davant tot tipus de produccions audiovisuals.

6. Competència artística i cultural

- Aproximació al paper social i cultural de les exposicions culturals i d'art, del cinema, del teatre i dels mitjans de comunicació (publicitat, premsa, Internet) i de les produccions audiovisuals.
- Elaboració de propostes artístiques a resultes de la percepció sensorial, la imaginació, les experiències, la realitat, les idees i les emocions, tot preveient els recursos necessaris i les possibilitats dels materials, i avançant amb confiança i amb satisfacció en el procés de producció.
- Curiositat i gaudi vers la caracterització de personatges, el disseny i la creació d'imatges i relats utilitzant recursos, materials, tècniques i procediments diversos.
- Consciència del propi aprenentatge en els processos de la producció, creació i interpretació artística.

1.3. Drets a treballar

1. Dret dels infants a una alimentació sana i saludable.
2. Dret dels infants a fruitir de la vida en llibertat.

1.4. Marc legal relacionat

Declaració Universal de Drets Humans

Article 25.1. Tota persona té dret a un nivell de vida que assegurï, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de subsistència independent de la seva voluntat.

Declaració dels Drets de l'Infant

Principi 4. L'infant (...) tindrà dret a créixer i a desenvolupar-se en bona salut; i (...) caldrà proporcionar-li (...) atencions especials, tant prenatales com postnatales. L'infant tindrà dret a disposar d'alimentació, habitatge, esbarjo i serveis mèdics adequats.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Article 6.2. Els estats membres han d'assegurar al màxim possible la supervivència i el desenvolupament de l'infant.

Article 27.2. Les mares, els pares o altres persones responsables de l'infant tenen l'obligació primordial d'assegurar, dins de les seves possibilitats econòmiques, les condicions de vida necessàries per al desenvolupament de l'infant, (...) principalment pel que fa a la nutrició, el vestit i l'habitatge.

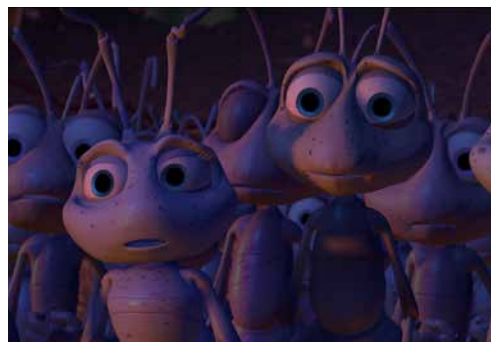
Agenda 2030 sobre desenvolupament sostenible

Objectiu 2. Posar fi a la fam, assolir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició, i promoure l'agricultura sostenible. Fites:

2.1. Per al 2030, posar fi a la fam i assegurar l'accés de totes les persones, en particular de les persones pobres i en situacions vulnerables, inclosos els lactants, a una alimentació sana, nutritiva i suficient durant tot l'any.

Objectiu 12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles. Fites:

12.3. Per a 2030, reduir a la meitat el malbaratament d'aliments

1. Dret dels infants a una alimentació sana i saludable.

2. Dret dels infants a fruitir de la vida en llibertat.

per càpita mundial en la venda al detall i el consum, així com les pèrdues d'aliments a les cadenes de producció i distribució, incloses les pèrdues postcollita.

Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona

Article 22. Infants i adolescents

Totes les persones menors d'edat tenen dret a tenir condicions d'existència que els permetin el seu desenvolupament integral.

En particular:

- a) Tenen dret a gaudir de la seva família en un marc de responsabilitat i protecció.
- b) Han de tenir garantits els recursos socials per al ple desenvolupament físic, mental, intel·lectual i ètic.
- f) Tenen dret a la prevenció i l'atenció davant de situacions de discriminació, risc o desemparament.

Pacte de política alimentària urbana de Milà

Accions recomanades: promoure dietes sostenibles i nutrició

7. Promoure dietes sostenibles (saludables, segures, culturalment adequades, ambientalment sostenibles i fundades en els drets) a través de programes pertinents en el camp de l'educació, la promoció de la salut i la comunicació, amb especial atenció a escoles, centres de atenció [primària], mercats i mitjans d'informació.

Accions recomanades: assegurar l'equitat social i econòmica

15. Redefinir els programes dels menjadors escolars i altres serveis alimentaris institucionals per tal d'oferir menjar sa,

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Ajuntament de
Barcelona

de procedència local/regional, de temporada i produïda de manera sostenible.

17. Fomentar i donar suport a activitats d'economia social i solidària amb especial atenció a activitats del camp alimentari que afavoreixin mitjans de vida sostenible per als segments marginats de la població en els diferents nivells de la cadena alimentària i facilitin l'accés a aliments sans i assegurances en les àrees urbanes i rurals.

Accions recomanades: limitar deixalles d'aliments

35. Sensibilitzar la població en matèria de deixalles i pèrdues d'aliments a través d'esdeveniments i campanyes específiques; identificar punts focals com ara institucions educatives, mercats comunitaris, botigues d'empreses i altres iniciatives de solidaritat o d'economia circular.

37. Afavorir, quan això sigui possible, la recuperació i la redistribució d'aliments segurs i nutritius destinats al consum humà, sota el risc de pèrdua, rebuig o malbaratament, procedents de la producció, la fabricació, la venda al detall, la restauració, el comerç a l'engròs i el sector de l'hostaleria.

Legislació autonòmica i local que regula els drets dels infants:

1. Catalunya

[Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència \(íntegra\)](#).

2. Barcelona

[Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona \(íntegra\)](#).

2. LA PEL·LÍCULA

2.1. Fitxa tècnica breu

Títol original: *A Bug's Life*

Direcció: John Lasseter i Andrew Stanton

Guió: Andrew Stanton, Donald McEnery i Bob Shaw

País de producció: EUA

Any d'estrena: 1998

Durada: 95 minuts

Llargmetratge d'animació 2D

Versió en castellà

2.2. Sinopsi de l'argument

A finals d'estiu, una colònia de formigues acumula la collita que les llagostes estan a punt de venir-los a usurpar, perquè les tenen esclavitzades. En el darrer moment, en Flik, una formiga jove, ingènua i benintencionada, fa perdre accidentalment tot el gra acumulat per a l'ofrena.

En Hopper, el terrorífic líder de les llagostes, exigeix que les formigues tornin a preparar-li el doble de delme. Això suposa un gran sobreesforç per a la colònia, que no té temps d'acumular tant, a més de tot el que necessita de consum propi per passar l'hivern. En Flik, avergonyit de ser tan maldestre, es proposa per anar a la ciutat a cercar reforços per enfrontar-se totes amb les llagostes i posar fi a la tirania. La reina i el seu consell li donen permís, més com una oportunitat de treure's el malastruc de sobre que amb l'esperança que aconseguixi el seu objectiu.

Passat un temps, en Flik torna amb una *troupe* de circ que ell ha malinterpretat com a grup de valents lluitadors, quan en realitat és una colla d'artistes que se sent fracassada i incompresa. Desfet el malentès entre la *troupe* i la colònia, en Flik i el grup d'artistes aconseguixen enfrontar-se amb les llagostes quan tornen per recollir l'aliment exigít. Quan tot sembla perdut i en Flik està a punt de ser destrossat per en Hopper, la formiga fa un discurs engrescador que alça l'ànim i empodera les seves companyes. Totes plegades es defensen amb decisió de la tirania, aconseguint tornar a ser lliures i la sobirania alimentària.

[Tràiler](#)

2.3. Relacions entre pel·lícula, drets i competències bàsiques

2.3.1. Els drets vulnerats

Cal veure ***Bichos. Una aventura en miniatura*** com una faula, una versió alterada de la coneguda història d'Isop *La cigala i la formiga*. Com a tal, representa una al·legoria de les relacions humanes en societat, amb un cert component moral.

Portant-lo al terreny dels drets dels infants vinculats a una vida i una alimentació sanes i sostenibles, el film permet parlar del dret a la vida. Ho fa des del punt de vista de la subsistència alimentària: no es pot sobreviure sense nodrir-se. Tot passa per un procés d'empoderament llarg i tortuós de les formigues envers les tiranes llagostes.

2.3.2. L'entorn proper i la seva conservació

La pel·lícula presenta una comunitat de formigues instal·lada en un ecosistema aïllat: l'Illa Formiga és un petit monticle al mig d'un rierol que els proveeix d'aliments variats i naturals per a la seva supervivència. Representen un model de sistema d'autoabastiment, local i sostenible, que coincideix amb els criteris ecològics, científics i polítics que haurien d'aplicar les societats actuals per tal de fer front a la crisi alimentària. Una alimentació sostenible preserva i regenera els ecosistemes, crea prosperitat, promou la justícia social, i salvaguarda la capacitat d'alimentar-se de les generacions futures.

La rapinya a què les llagostes sotmeten les formigues altera el benestar (i la supervivència) d'aquestes. Després del fallit primer lliurament del delme, en Hopper els reclama la doble quantitat per a finals d'estiu. Això va en detriment de les reserves que necessiten les mateixes formigues per sobreviure a l'hivern. Al final, quan fan recompte de tot l'aliment recollit per a les llagostes, s'adonen que és poc. La princesa demana de posar més llavors a l'ofrena, però el tresorer respon que, si ho fan, elles moriran de fam.

A més a més, l'impost de les llagostes violenta l'entorn perquè obliga a una sobreexplotació del territori, i no a benefici de la comunitat local, sinó del d'un grup explotador i usurpador. En el cas de les societats humanes implicaria també enormes sobrecostos ambientals en termes de transport.

Portant-lo al terreny dels drets dels infants vinculats a una vida i una alimentació sanes i sostenibles, el film permet parlar del dret a la vida. Ho fa des del punt de vista de la subsistència alimentària: no es pot sobreviure sense nodrir-se.

2. LA PEL·LÍCULA

Les polítiques públiques preocupades pels desequilibris que provoca el sistema alimentari mundial criden l'atenció sobre l'enorme malbaratament: es perd un 30% del total d'aliments produït, mentre 690 milions de persones pateixen gana al món. L'agricultura és responsable d'un 11% d'aquest malbarat, la indústria d'un 19%, les botigues i els mercats d'un 5%, els restaurants d'un 12% i les persones consumidores d'un 53%. Una part de les pèrdues es deuen a accidents al llarg de tot el cycle alimentari, com és el cas de la pel·lícula. Al film, la precipitació d'en Flik envia tota la collita a norris. La majoria d'incidents es podrien evitar amb una gestió conscient i responsable en cada una de les baules de la cadena, des de la producció fins al consum domèstic i personal. Aquest és un dels grans reptes que totes les parts implicades s'han de plantejar en un futur immediat.

La faula de Bichos. Una aventura en miniatura possibilita una bona analogia envers al sistema econòmic i polític que, en l'àmbit humà, sosté i perpetua la situació crítica de l'alimentació per a un bon gruix de la població mundial.

2.3.3. Entorns naturals i humanitzats. L'impacte de l'activitat humana en el paisatge

A **Bichos. Una aventura en miniatura** ressalta el fet que la ciutat a la qual viatja en Flik a la recerca de guerrers per combatre a les llagostes és un petit abocador d'escombraries. Es troba en un descampat amb edificis fets d'envasos de productes prefabricats (capses de cereals, llaunes de llegums precuinats, pots de galetes, ampolles de refrescs...), situada al costat d'un cotxe atrotinat i d'una *roulotte*, única referència als humans en tota la pel·lícula.

L'eliminació d'envasos és una altra de les prioritats de les polítiques públiques per a una vida més sostenible. Especialment els plàstics, han adquirit un volum ingent de deixalla que causa un deteriorament i una contaminació mortals d'entorns naturals (terrestres, fluvials i marins), tant de la vegetació com dels animals.

2.3.4. Elements bàsics de l'estructura econòmica i de l'organització social i política

La faula de **Bichos. Una aventura en miniatura** possibilita una bona analogia envers al sistema econòmic i polític que, en l'àmbit humà, sosté i perpetua la situació crítica de l'alimentació per a un bon gruix de la població mundial.

Tot i que l'explotació forçada per les llagostes no té finalitats comercials, sinó d'abastiment, cal destacar els termes amb què

2. LA PEL·LÍCULA

s'expressa el seu líder Hopper. A l'[escena](#) abans de tornar a l'Illa Formiga a recaptar el delme exigít, fa un al·legat explícitament polític. En Hopper verbalitza una voluntat de desmantellament de les dinàmiques d'autoabastiment de proximitat de les formigues que podria ser compartida per un cap del *lobby* de la indústria alimentària globalitzadora.

Els interessos de les grans corporacions que controlen el sistema alimentari dificulten la implementació de polítiques públiques per transitar cap a una alimentació sostenible. El 90% de la transformació, transport i venda d'aliments en l'àmbit mundial està gestionat per una trentena d'empreses. En el seu discurs menyspreador de la sobirania (alimentària) de la comunitat de formigues, en Hopper diu als seguidors que li proposen d'oblidar-se del rescat de la collita: "No és qüestió de menjar. Allò que importa és mantenir a aquestes formigues a ratlla", per tal que no despleguin un model alimentari (i de vida) just, sa, sostenible i resilient.

Aquest enfocament polític és el tema principal de **Bichos**. **Una aventura en miniatura** i el discurs despòtic d'en Hopper troba la seva rèplica en l'[al·legat](#) d'en Flik quan el tirà està a punt d'esclafar-li el cap. Sobreposant-se a la derrota i amb molta dignitat, li adreça unes paraules que encoratgen la comunitat a revoltar-se. En Flik assevera: "Les formigues no estan per servir a les llagostes. Són insectes que han fet grans coses i, any rere any, aquestes formigues recullen menjar per a elles i per a vosaltres. De manera que, quina és l'espècie feble? No som esclaus vostres! Vosaltres ens necessiteu! Som molt més fortes que vosaltres".

La princesa Atta, que interfereix perquè la llagosta no esclafi a en Flik, centra l'argument en el model de sistema alimentari, i rebla: "La naturalesa té un cert ordre: les formigues recullen el menjar, les formigues es queden el menjar! I les llagostes... se n'han d'anar!". Així és com en Flik, amb la seva innocència, torna la dignitat i la vida a la comunitat. L'objectiu principal de la lluita sempre és el respecte dels drets humans.

2.3.5. Les persones i la salut

Aquest aspecte es refereix també a l'expressió de sensacions i d'emocions personals, així com a una actitud de respecte davant dels altres. La temàtica d'enguany **A Barcelona, vida sana i sostenible** no tracta tan sols a la salut física i corporal

dels infants, sinó també a la salut emocional, un element fonamental per avaluar un veritable benestar de les persones i les comunitats.

El guió de **Bichos. Una aventura en miniatura** fa una anàlisi de la personalitat del protagonista, en Flik, força interessant. El presenta com un jove enginyós encara en procés de maduració personal, amb un caràcter innocent, noble i persistent, que no aconsegueix ser prou valorat ni l'estima del seu entorn. Tan sols té el reconeixement incondicional de la petita princesa Dot, més tendre i il·lusa que ell.

Tot li surt a mitges i, quan aconsegueix alguna cosa, poc després la perd. Li passa amb la *troupe* de circ, un grup d'artistes que tampoc acaba de trobar el seu lloc en el món. Potser per això sintonitzen quan s'hi topa a l'inici, però a l'hora de la veritat aquests insectes també l'abandonen. En adonar-se que en Flik els ha captat per lluitar contra les llagostes, s'acovardeixen. Conseqüentment, el protagonista és abandonat per tota la comunitat, que se sent enganyada. Recuperada la confiança per una proesa momentània, la torna a perdre posteriorment i acaba essent expulsat de per vida per la princesa Atta. Aleshores, en Flik marxa amb la *troupe* amb l'ànim completament enfonsat, considerant-se un fracassat.

Amb grans esforços, la petita princesa Dot aconsegueix despertar la seva autoconfiança, esperonada per la missió de salvar la comunitat de manera definitiva. Després d'un primer èxit, en Flik acaba essent el boc expiatori del temible Hopper. Abans de ser aniquilat, li surt la força interior que restaura la dignitat de totes les formigues, encén la revolta i provoca la victòria sobre els tirans.

Amb la seva gesta heroica, en Flik assoleix el tan buscats reconeixement de la comunitat de formigues i, en concret, el de la princesa Atta, convertida en reina. Fins i tot acaben enamorant-se i essent parella, com a tots els contes.

Cal ressaltar el paper de la marieta Francis, que fa explícit un tema d'identitat de gènere. A la primera escena on surt, s'indigna davant de dues mosques que la tracten d'*afeminat*: "Mira! Ella és un noi!", diu una mosca a l'altra. Al final, després que els infants de la colònia de formigues l'adoptin com a padrina, acaba desenvolupant "el seu costat femení", com bé diu un dels seus companys. Es tracta d'una de les rares (i precoces) situacions d'aquest tipus en una pel·lícula infantil.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

3.1. Plantejament general

La seqüència didàctica que proposem al voltant de la pel·lícula **Bichos. Una aventura en miniatura** es conforma de cinc moments educatius complementaris:

1. Activitat prèvia a l'aula (1 hora).
2. Anada al cinema per participar a la sessió de projecció.
3. Activitat de creació a l'aula (entre 1 hora i 6 hores, com a màxim).
4. Acció de compartir al [web](#) les creacions de cada grup classe.
5. Possibles interaccions de l'alumnat a casa, amb la comunitat educativa i l'entorn.

3.2. Per anar al cinema

Abans de la projecció amb el vostre grup classe, us suggerim portar a terme una activitat a l'aula d'una hora de durada. Us proposem dos enfocaments per triar el que més us convingui o bé idear-ne un altre:

1. Pluja d'idees i debat

L'activitat comença amb una pluja d'idees (20') sobre les qüestions clau a treballar amb **Bichos. Una aventura en miniatura**.

En un primer moment, es recomana posar en comú els drets dels nens i les nenes que explora la pel·lícula. Tot seguit, pot iniciar-se una reflexió conjunta per abordar algunes d'aquestes qüestions:

1. Quins aliments necessitem per cuidar de la nostra salut?
2. Amb quines dificultats es troben les vostres famílies per aconseguir aquests aliments?
3. Com s'organitza la nostra societat per accedir a productes de bona qualitat i de proximitat?
4. Quines idees teniu per anar cap a una alimentació més sana i equilibrada?
5. De què depèn que tinguem una ciutat sostenible?

Totes les aportacions anirà bé recollir-les a la pissarra, almenys una de cada alumne o alumna, i procurar organitzar-les temàticament. Com més ordenades estiguin les contribucions, molt millor. També és interessant adreçar l'alumnat a parlar-ne abans a casa i així venir a classe amb alguna idea sobre els temes plantejats.

1. Quins aliments necessitem per cuidar de la nostra salut?
2. Amb quines dificultats es troben les vostres famílies per aconseguir aquests aliments?
3. Com s'organitza la nostra societat per accedir a productes de bona qualitat i de proximitat?
4. Quines idees teniu per anar cap a una alimentació més sana i equilibrada?
5. De què depèn que tinguem una ciutat sostenible?

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

En base a les idees recollides, es prepararà un debat amb el grup classe subdividit en dos equips prou equilibrats (nens/nenes, destresa en l'expressió, seguretat en un mateix o una mateixa, etc.). Abans d'encetar el debat, anirà bé decidir conjuntament i apuntar a la pissarra quin serà el primer tema a discutir de tot el que hagi sortit a la pluja d'idees (5').

Per començar, primer farà tres aportacions l'equip 1 i després l'equip 2. A partir d'aquí ja s'obrirà el torn de paraules indistintament i es coordinarà per part del professorat. Per tancar-lo, cada equip aportarà alguna cosa que ha après de l'altre equip (20').

En acabar l'activitat convé fer una reflexió de tancament que es troba explicada en el punt [3 d'aquest apartat](#).

2. Debat i creació d'un joc de rols

L'activitat s'inicia amb una pluja d'idees sobre les concepcions prèvies de l'alumnat al voltant d'alguns dels temes centrals de la pel·lícula **Bichos. Una aventura en miniatura**:

1. Quina dieta alimentària contribueix a una bona salut?
2. Què hem de fer per anar cap a una alimentació sana i sostenible en una ciutat com Barcelona?
3. Quins impediments tenim per poder menjar més sa?
4. Quines solucions proposeu per a un millor abastiment alimentari de la ciutat?

S'aconsella anar recollint a la pissarra tot el que surti. Per exemple, va bé que ho faci un alumne o una alumna diferent cada cop que s'obri un tema. Cal apuntar almenys una aportació de cada alumne/a (10'). Entre tot el que s'hagi recollit i encara amb el gran grup, és convenient fer una pausa per reagrupar les aportacions per temes (5').

Tot seguit, arriba el moment d'organitzar el grup classe en cinc o sis equips el més equilibrats i adequats possible per al treball conjunt. Cada subgrup tria un dels temes que hagi sortit de la pluja d'idees i se centrarà a desenvolupar-lo (10').

Quan cada equip té acordada la temàtica a treballar, el professorat els proposa que ara s'inventin un personatge (un nen o una nena) que s'hi trobi immers. Han de fer-ho comptant amb idees de tots i totes. Per crear cada personatge del joc de rols, primer hauran de definir la seva situació i després establir a quin repte s'enfronta. Per exemple: "L'Estel té (...) i voldria (...) però la seva família (...)". D'aquesta manera cada subgrup definirà el cas d'algú i entre tots dissenyaran un joc de rols (20').

Després de fer l'activitat escollida convé fer una reflexió de tancament.

Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sala de cinema.

*Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el **tràiler** del film **Bichos. Una aventura en miniatura**.*

1. Quina dieta alimentària contribueix a una bona salut?

2. Què hem de fer per anar cap a una alimentació sana i sostenible en una ciutat com Barcelona?

3. Quins impediments tenim per poder menjar més sa?

4. Quines solucions proposeu per a un millor abastiment alimentari de la ciutat?

3. En acabar l'activitat

Després d'haver realitzat l'activitat escollida, convé fer una reflexió de tancament. Aquesta pot servir per estructurar el contingut de l'aportació que farà cada grup classe a la sessió de cinema. Per tant, cal seleccionar dos portaveus, preferiblement un nen i una nena (10').

Al final de la sessió, el professorat pot presentar la sinopsi i el [tràiler](#) del film **Bichos. Una aventura en miniatura** (5').

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar la projecció entre tots i totes. Així mateix, és una bona oportunitat per extreure els elements clau que, en veu de dos portaveus, cada grup classe aportarà a la posada en comú.

3.3. Del cinema a l'aula

Creem històries sobre l'alimentació sana i sostenible

Després d'anar a veure el film, proposem portar a terme una activitat de creació a l'aula que es basa a subdividir el grup classe en cinc equips de treball. Poden ser els mateixos de l'activitat prèvia si s'ha optat per la segona opció.

El punt de partida és que cada subgrup triï i tracti algun aspecte dels drets dels infants que han sortit reflectits a **Bichos. Una aventura en miniatura**:

1. Dret dels infants a una alimentació sana i saludable.
2. Dret dels infants a fruit de la vida en llibertat.

Cada equip pot expressar la defensa del tema escollit mitjançant una història inventada que es defineixi amb aportacions de tots i totes.

En un primer moment, es tracta de redactar-la però després seria bo que la plasmin en un guió il·lustrat (*storyboard*) o un ràdio-conte. Els guions il·lustrats constarien d'entre 5 i 8 dibuixos o fotografies que fins i tot es podrien muntar en un sol document de presentació. Els ràdio-contes convindria interpretar-los a vàries veus i lliurar cadascun en un arxiu d'àudio per separat.

En cas de l'opció gràfica, si és possible optar per un format digital, després resultarà més senzill compartir les creacions finals al [web](#), però sempre hi ha l'opció d'escanejar-les o fotografiar-les.

L'objectiu tant d'una opció com de l'altra és situar el context de la pel·lícula i els drets a treballar, per preparar la projecció entre tots i totes.

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

Amb l'elaboració d'aquestes històries inventades en forma de guió il·lustrat o ràdio-conte, s'ofereix a l'alumnat la possibilitat de treballar de forma creativa els drets dels infants i el film, així com aprofundir en el debat generat a l'aula abans d'anar al cinema i també a la sala amb les aportacions de totes les escoles.

És possible desenvolupar aquesta activitat en una sola sessió d'una hora de classe si prèviament s'organitzen els equips, es tria quin aspecte dels drets proposats tracta cadascun i s'orienten els temes amb les qüestions sorgides en el visionat del film i les posades en comú prèvia i posterior. Aleshores es pot dedicar la meitat de la sessió a què els cinc subgrups, en paral·lel, creïn i redactin les històries inventades, i l'altra meitat a plasmar cada relat en un guió il·lustrat o un ràdio-conte.

Ara bé, si és possible, recomanem que l'activitat de creació a l'aula agafi un tractament més transversal al currículum i es pugui desplegar en diverses sessions. La durada ideal és entre un mínim de tres i un màxim de sis hores lectives. Així es dona pes als drets a treballar i l'anàlisi del film, la reflexió individual i col·lectiva, l'elaboració i la posada en comú de les creacions en grup, i la recollida de les idees que vagin sorgint al llarg del procés.

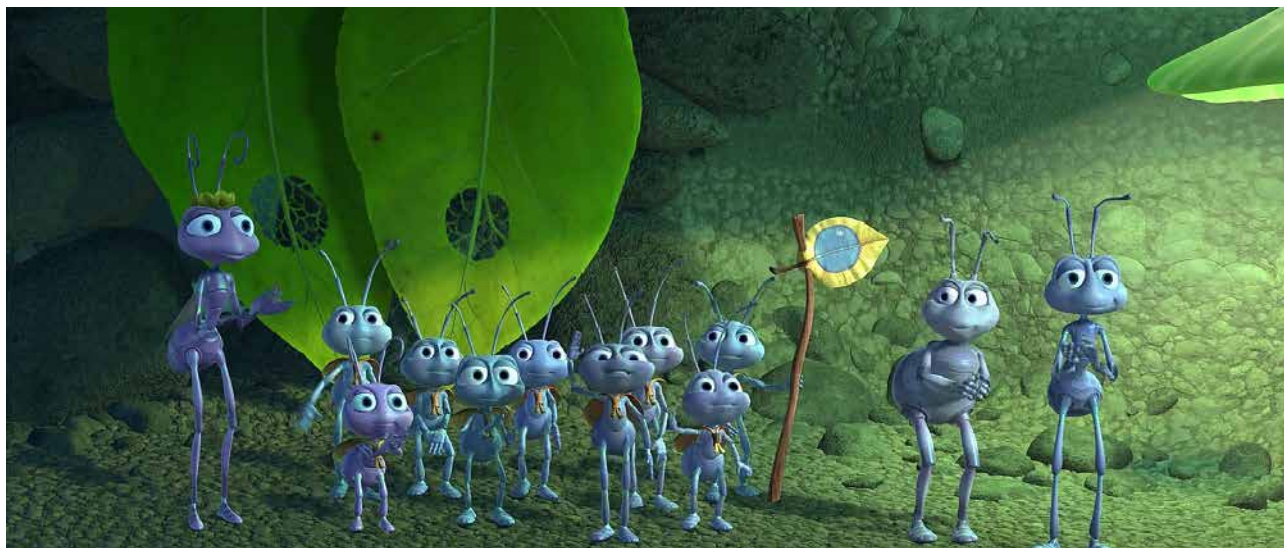
Guia didàctica

Cicle mitjà d'educació primària

BICHOS. UNA AVENTURA EN MINIATURA

John Lasseter i Andrew Stanton

3. PROPOSTA PEDAGÒGICA

QUADRE RESUM: DEL CINEMA A L'AULA*

DURADA	PROCEDIMENTS	CONTINGUTS
1 hora	Creació dels subgrups i distribució de tasques. Proposta d'optar pel guió il·lustrat o el ràdio-conte.	Tria i immersió de cada equip en algun aspecte dels drets dels infants a treballar. Diferències entre un guió il·lustrat i un ràdio-conte.
1 hora	Treball per equips. Reflexió per crear un punt de vista comú sobre algun aspecte dels drets que surten reflectits al film.	Pluja d'idees i presa de decisions per trobar un consens i inventar una història conjunta. Redacció d'una sinopsi del relat per part de cada subgrup.
1 a 2 hores	Treball per equips per concebre i elaborar cada un dels guions il·lustrats o bé dels ràdio-contes.	Definició de tot l'argument (vinyetes o diàlegs) de cada història en funció del suport expressiu escollit. Creació dels esbossos de cada guió il·lustrat o primers assajos dels ràdio-contes.
1 a 2 hores	Es pot fer servir un programa informàtic per organitzar la seqüència del guió il·lustrat. Per gravar el ràdio-conte, es poden utilitzar diferents suports, convèncer un arxíu d'àudio per a cada peça.	En el cas del guió il·lustrat, realitzar de 5 a 8 dibuixos o fotografies que conformin la història. En el cas del ràdio-conte, darrers assajos d'interpretació dels guions i enregistrament d'un equip darrere l'altre.

*Aquesta activitat es pot fer en una sola sessió, però es proposa un desplegament més minuciós per aprofundir en els drets a treballar a l'aula.

3.4. De l'aula al món

Un cop realitzada l'activitat de creació a l'aula i enviats els resultats per publicar-los al [web del Cicle de Cinema dels Drets dels Infants](#), us suggerim alguna petita acció per portar a terme en col·laboració amb les famílies del vostre alumnat. L'objectiu és connectar els aprenentatges i l'experiència viscuda amb la vida quotidiana i la immersió en l'entorn.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de quina seria la composició d'una alimentació sana i sostenible adreçada a infants.
2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa una dieta basada en una alimentació sana i sostenible per a nens i nenes de la vostra edat.
3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **A Barcelona, vida sana i sostenible**.

Si és possible, us aconsellem que visiteu amb l'alumnat l'apartat [Creacions escolars del web](#) i proposeu a les famílies entrar-hi.

3.5. Recull de creacions escolars

Un cop finalitzada l'activitat creativa a l'aula, cada grup classe ens farà arribar les creacions dels seus subgrups de treball per email, Dropbox, WeTransfer o similar. Així anirem organitzant els resultats aportats per part de cada escola i els compartirem al [web del Cicle de Cinema dels Drets dels Infants](#).

Des de l'apartat [Creacions escolars](#), podreu accedir tant als vostres treballs de creació com als de la resta d'escoles participants, que estaran organitzats per nivells educatius.

Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

3.6. Qüestionari d'avaluació per al professorat

Quan ja hàgiu portat a terme amb l'alumnat totes les passes de la seqüència didàctica plantejada, us enviarem per correu electrònic un qüestionari d'avaluació que podreu omplir directament en línia. Per a qualsevol dubte, podeu contactar-nos a teleduca@teleduca.org o bé al telèfon 93 450 98 26.

Us agraïm la vostra col·laboració en acompanyar el treball reflexiu i creatiu dels drets dels infants als centres escolars i esperem les vostres aportacions per anar millorant any rere any.

1. Cercar i després portar a classe fotografies, il·lustracions o dibuixos de quina seria la composició d'una alimentació sana i sostenible adreçada a infants.

2. Aportar un parell d'idees comentades a casa sobre què significa una dieta basada en una alimentació sana i sostenible per a nens i nenes de la vostra edat.

3. Compartir a l'aula contes de la biblioteca de casa relacionats amb la temàtica **A Barcelona, vida sana i sostenible**.

4. MATERIAL COMPLEMENTARI

4.1. Enllaços d'interès

Podeu trobar més informació a:

- [Web del Cicle de Cinema dels Drets dels Infants](#)
- [Web d'Infància de l'Ajuntament de Barcelona](#)

Textos legislatius al web de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona (lectura fàcil):

- [Declaració Universal dels Drets Humans](#)
- [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#)
- [Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona](#)

Altres:

- [Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a l'adolescència](#)
- [Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència](#)
- [Objectius de Desenvolupament Sostenible \(ODS\)](#)
- [Polítiques municipals de Barcelona en relació als ODS](#)
- [Pacte de política alimentària urbana de Milà](#)
- [Polítiques d'Alimentació Sostenible a Barcelona](#)
- [Discurs empoderador d'en Flik davant d'en Hopper](#)
- [Discurs d'en Hopper sobre com es manté el poder](#)
- [Una de les primeres versions cinematogràfiques de la faula *La cigala i la formiga* \(1911\), del pioner rus de l'animació Ladislav Starewitch](#) (intertítols subtitulats en anglès)

4.2. Bibliografia i filmografia

Bibliografia

- Comelles, S. i Ruiz Aguado, À. (2019). *La cigala i la formiga / La formiga i la cigala*. Barcelona: Cruïlla
- Gallo, G. i Beghelli, A. (2018). *Atlas de la cuina*. Barcelona: VVKids
- Gallego, J.T., Lemaitre, H. i Delgado, E. (2016). *El meu primer hort urbà*. Barcelona: Comanegra
- de Manuel, J. (2008). *Un niu de formigues*. Barcelona: Animallibres

Filmografia

- *Wall-e*. Andrew Stanton (dir.). EUA, 2008
- *Minúsculos. El valle de las hormigas perdidas*. Thomas Szabo i Hélène Giraud (dir.). França, 2013

